

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 15.12.2015
C(2015) 9590 final

Autoritatea Națională pentru
Administrare și Reglementare în
Comunicații (ANCOM)
Delea Nouă 2
030925 București
România

În atenția:
Domnului Marius Cătălin
Marinescu
Președinte

Fax: +40 372 845 402

Stimate Domnule Marinescu,

Obiect: Decizia Comisiei privind:

Cazul RO/2015/1804: Furnizare la nivel de gros de servicii de acces local la puncte fixe în România

Cazul RO/2015/1805: Furnizare la nivel de gros de servicii de acces central la puncte fixe pentru produse de larg consum în România

Articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2002/21/CE: nu există observații

1. PROCEDURA

La data de 16 noiembrie 2015, Comisia a înregistrat o notificare din partea autorității române de reglementare, *Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM)*¹, cu privire la piețele corespunzătoare accesului local la nivel de gros furnizat la puncte fixe² și accesului central la nivel de gros furnizat la puncte fixe pentru produse de larg consum³ în România.

¹ În conformitate cu articolul 7 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru), JO L 108, 24.4.2002, p. 33, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE, JO L 337, 18.12.2009, p. 37, și prin Regulamentul (CE) nr. 544/2009, JO L 167, 29.6.2009, p. 12.

² Corespunzător pieței de la punctul 3a din Recomandarea 2014/710/UE a Comisiei din 9 octombrie Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË - Tel. +32 22991111

Consultarea națională⁴ s-a derulat în perioada 13 august – 25 septembrie 2015.

La 26 noiembrie 2015 s-a trimis ANCOM o solicitare de informații⁵ la care s-a primit răspuns la data de 3 decembrie 2015.

2. DESCRIEREA PROIECTULUI DE MĂSURĂ

2.1. Context

Piața corespunzătoare accesului de gros (fizic) la infrastructura de rețea și cea a accesului de gros la bandă largă în România au fost notificate anterior Comisiei și au fost evaluate de către aceasta în cazul RO/2010/1101-1102⁶.

Conform definiției ANCOM, piața cu amănuntul subiacentă cuprinde furnizarea serviciilor de acces asimetric la internet în bandă largă prin intermediul tuturor tehnologiilor de acces la puncte fixe (xDSL, cablu coaxial, cablu UTP/FTP, FTTx) și al tehnologiilor radio la toate vitezele de transmisie superioare vitezelor accesului *dial-up* cu bandă îngustă (144 kbit/s) atât pentru clienții rezidenți, cât și pentru cei nerezidenți. Serviciile de acces la internet în bandă largă furnizate la puncte mobile au fost excluse de pe piața relevantă. Sfera geografică a pieței a fost definită ca fiind națională.

Piața accesului de gros (fizic) la infrastructura de rețea a cuprins servicii de acces la bucele pe suport de cupru, de fibră optică (FTTx) și cablu UTP/FTP. Autoaprovizionarea a fost, de asemenea, inclusă în piața relevantă. ANCOM a desemnat Romtelecom (devenit acum Telekom Romania) ca având putere semnificativă pe piață și a impus o serie completă de măsuri corective⁷.

Piața WBA a inclus accesul virtual la rețea, inclusiv accesul de tip bitstream la un punct fix. ANCOM a considerat că, având în vedere tabloul concurențial național specific din România și ținând cont de reglementarea aferentă pieței de gros a accesului la infrastructura de rețea, reglementarea WBA nu a fost nici necesară, nici justificată. ANCOM a afirmat că va monitoriza evoluțiile de pe piață și că își va revizui concluziile, dacă este necesar.

În observațiile sale, Comisia a solicitat ANCOM: i) să impună accesul la firele FTTH ale operatorului cu putere semnificativă pe piață, (ii) să monitorizeze dacă

2014 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice („Recomandarea privind piețele relevante”), JO L 295, 11.10.2014, p. 79.

³ Corespunzător pieței de la punctul 3b din Recomandarea Comisiei privind piețele relevante.

⁴ În conformitate cu articolul 6 din Directiva-cadru.

⁵ În conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva-cadru.

⁶ C(2010) 5809.

⁷ Cu toate acestea, ANCOM nu a solicitat accesul necondiționat la bucele de fibră optică ale operatorului tradițional la nivel de MDF într-o arhitectură de tip FTTC/FTTN și nici accesul la firele sale FTTH. Nu s-a solicitat nici accesul la infrastructura de canalizație.

schimbările survenite în condițiile concurențiale pot determina ANCOM să aibă în vedere posibilitatea unei reglementări diferențiate în funcție de zona geografică, iii) să reevalueze necesitatea de a solicita accesul la infrastructura de canalizație, iv) să ia în considerare prelungirea perioadei de migrare la cabinetele stradale de la rețelele pe bază de cupru la cele de fibră optică, v) să evalueze periodic toți factorii structurali și comportamentali relevanți, care ar putea ridica bariere la intrarea pe piața cu amănuntul de bandă largă, în special în zonele rurale, și care ar necesita o intervenție normativă la nivelul pieței de gros și vi) în cadrul următoarei sale revizuirii, să ia în considerare recomandarea Comisiei privind NGA.

2.2. Contextul pieței românești a serviciilor de acces la internet în bandă largă

ANCOM subliniază faptul că circumstanțele naționale ale pieței românești a serviciilor de acces în bandă largă diferă în mod semnificativ de cele din alte state membre ale UE. Piața cu amănuntul este caracterizată de o cotă de piață redusă a operatorilor tradiționali⁸ și de un mediu competitiv foarte dinamic în care peste 750 de operatori desfășoară o concurență intensă în diferite infrastructuri de rețea. Vitezele medii de conexiune în bandă largă sunt printre cele mai ridicate din UE⁹, în timp ce prețurile cu amănuntul percepute utilizatorilor finali se clasează pe penultimul loc în UE. Spre deosebire de alte state membre, concurența de pe piața cu amănuntul este bazată pe infrastructură¹⁰ și s-a dezvoltat în absența unei reglementări pe piața de gros a accesului la internet în bandă largă, care nu a făcut niciodată obiectul unei reglementări în România și care, în pofida unei cereri reduse, aflate în scădere, în ceea ce privește accesul necondiționat la bucla locală¹¹, nu a fost însoțită de nicio cerere de acces necondiționat la subbucla locală.

În conformitate cu analiza efectuată de ANCOM, în anul 2014, 66 % din populația României locuia în zone în care cel puțin trei operatori își construiseră propria infrastructură fixă, în timp ce 84 % din populația țării locuia în zone acoperite de cel puțin două rețele fixe¹². Numai 3 % din populația țării nu este acoperită de niciun furnizor de bandă largă¹³.

⁸ Telekom Romania, cu o cotă de piață de aproximativ 30 % în decembrie 2014, este al doilea actor ca importanță de pe piața cu amănuntul. Doar un alt operator tradițional din UE, care se află în Bulgaria, are o cotă de piață inferioară.

⁹ Peste 50 % dintre conexiuni depășesc 100 Mbps, iar peste 60 % au o viteză de peste 30 Mbps (NGA - acces de generație următoare).

¹⁰ ANCOM explică faptul că majoritatea operatorilor se bazează pe furnizarea de servicii prin intermediul propriilor lor rețele de acces, iar planurile lor de afaceri nu sunt întemeiate pe achiziționarea de servicii de acces la internet în bandă largă de la alți operatori.

¹¹ Numai 174 de bucle locale au fost degрупate către 8 operatori la sfârșitul anului 2014 (față de 1 960 în 2008).

¹² ANCOM indică faptul că, în 2008, numai 58 % din populația României locuia în zone acoperite de cel puțin trei operatori de telefonie fixă (prin urmare, a existat o creștere cu 8 puncte procentuale între 2008 și 2014), în timp ce 66 % din populație locuia în zone acoperite de cel puțin două rețele fixe (prin urmare, a existat o creștere de 18 puncte procentuale între 2008 și 2014).

¹³ Acoperirea gospodăriilor cu servicii de internet în bandă largă la nivel național (în mediul urban și rural) de către cei trei operatori principali la sfârșitul anului 2014 are următoarea configurație: Telekom Romania 83,3 %, RCS & RDS 59,2 % și UPC 28,8 %. Gospodăriile din zonele urbane sunt

Rata de penetrare a conexiunilor de acces la internet în bandă largă în rândul populației, în ciuda unor niveluri rezonabile de acoperire a rețelei¹⁴, continuă să fie una dintre cele mai reduse din UE¹⁵. Prin urmare, este clar că piața serviciilor cu amănuntul de bandă largă este departe de a fi saturată; acest lucru oferă operatorilor perspective interesante de investiții și determină ANCOM să preconizeze că situația concurențială va rămâne intensă în viitorul apropiat.

Având în vedere circumstanțele naționale specifice care caracterizează piața din România, ANCOM consideră oportun ca analiza să înceapă cu evaluarea nivelului și a eficacității concurenței la nivelul pieței cu amănuntul, pentru a stabili dacă este adecvat să se introducă măsuri de reglementare *ex ante* pe piețele de gros.

2.3. Definirea pieței

2.3.1. Piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă

ANCOM include în cadrul pieței cu amănuntul corespunzătoare accesului asimetric la internet în bandă largă la puncte fixe toate serviciile de acces la internet oferite de rețelele de acces la puncte fixe (xDSL, cablu coaxial, cablu UTP/FTP, FTTx) și tehnologiile radio. Serviciile de acces la internet în bandă largă furnizate la puncte mobile continuă să fie excluse de pe piața relevantă a produsului¹⁶. Pachetele de servicii sunt, de asemenea, excluse¹⁷.

ANCOM a efectuat o analiză aprofundată¹⁸ a pieței geografice. Aceasta arată că piața din România este volatilă și că structura sa și condițiile de concurență la nivel local se află în continuă schimbare. Numărul de localități care nu sunt deservite de niciun operator sau care au un singur operator activ - o situație care se verifică în

acoperite în felul următor: Telekom Romania 99,3 %, RCS & RDS 95 % și UPC 50,5 %.

¹⁴ 90 % din populație are acces la conexiuni la internet în bandă largă.

¹⁵ În iunie 2014, rata de penetrare a fost de 19,5 %, situându-se cu mult sub media UE, care a fost de 31 %. Aceste rezultate slabe sunt datorate, în principal, unui număr de factori exogeni, cum ar fi ponderea gospodăriilor care au acces la un calculator personal (numai 56 % în 2013), nivelul de educație și venitul mediu, care sunt deosebit de scăzute în zonele rurale.

¹⁶ Această excludere se datorează limitării terminalelor mobile în ceea ce privește accesul la internet, precum și faptului că accesul la internet în bandă largă la puncte mobile - inclusiv accesul la internet la puncte mobile prin intermediul unui card de date sau al unui modem USB conectat la un calculator personal (laptop/PC) - este considerat de utilizatorii finali ca fiind complementar, mai degrabă decât substituibil accesului la internet în bandă largă furnizat la puncte fixe.

¹⁷ Ca și în alte state membre ale UE, rolul pachetelor de servicii devine tot mai important în România. Potrivit ANCOM, în anul 2014, 34 % din clienții rezidenți s-au abonat la un pachet „double-play” (incluzând servicii de internet, precum și fie servicii de telefonie fixă, fie furnizarea de conținut audiovizual), 28 % s-au abonat la un pachet „triple-play” și 9 % la un pachet „quad-play”. ANCOM ajunge la concluzia că acestea nu ar trebui să fie incluse în cadrul pieței relevante întrucât, prin creșterea prețurilor pachetelor, operatorii și-ar pierde clienții, care ar putea pur și simplu să achiziționeze diferitele servicii de care au nevoie de la alți operatori.

¹⁸ Analiza se bazează pe o serie de operatori prezenți în localități (care reprezintă unitatea geografică aleasă), pe evoluția acestora în perioada 2008-2014, pe cotele de piață aferente, pe barierele la intrarea pe piață în aceste localități, pe acoperirea rețelei fixe de acces la internet în bandă largă furnizată de principalii operatori atât la nivel național, cât și la nivel urban/rural, pe serviciile furnizate (oferte/viteze de transmisie), precum și pe strategiile în materie de prețuri.

anumite zone rurale - se află într-o scădere semnificativă¹⁹. În plus, autoritatea de reglementare subliniază că localitățile cu probleme potențiale de concurență sunt situate în zone fragmentate și neatrăgătoare din punct de vedere comercial. În aceste localități, ANCOM nu a identificat nicio problemă concurențială, cum ar fi tarifele excesive²⁰. Date fiind variațiile semnificative ale condițiilor concurențiale și incapacitatea de a stabili limite clare și stabile de-a lungul timpului, ANCOM conchide că nu se justifică o posibilă delimitare geografică a piețelor la nivel sub-național și confirmă dimensiunea națională a pieței²¹. ANCOM subliniază că va continua să monitorizeze îndeaproape evoluția condițiilor concurențiale pe întreg teritoriul țării.

2.3.2 Furnizarea de servicii de gros de acces local la puncte fixe

ANCOM își menține concluziile analizei de piață precedente, conform cărora piața serviciilor de acces local la puncte fixe include accesul total sau partajat la bucla și la subbucla locală de cupru, la buclele FTTx (punct la punct și punct la multipunct), precum și la buclele din cablu UTP/FTP (toate, inclusiv serviciile autofurnizate). Tehnologia VULA este inclusă în piață²². ANCOM nu a inclus în piața relevantă rețelele de cablu coaxial²³, deoarece ofertele de gros nu sunt posibile pe această infrastructură²⁴. Colocarea și serviciile de acces la infrastructura pasivă, cum ar fi

¹⁹ Numărul de localități care nu sunt acoperite de rețele de acces la internet în bandă largă la puncte fixe a scăzut de la 9 315 în 2008 la 3 439 în 2014. În mod similar, numărul de localități în care este prezent un singur furnizor de servicii a scăzut de la 5 215 în 2012 la 4 422 în 2014. De asemenea, ar trebui remarcat faptul că proiectul „Ro-NET”, aprobat de Comisie în cadrul orientărilor privind ajutoarele de stat pentru banda largă ale UE, care dispune de o sumă totală de 84 de milioane EUR și este derulat de către Ministerul pentru Societatea Informațională, sprijină dezvoltarea unei rețele de tip „backhaul” în anumite zone din România în care banda largă nu este disponibilă în prezent și în care nu se preconizează extinderea rețelelor în bandă largă de către actorii de pe piață în următorii trei ani (783 de localități în total). În plus, Ministerul Agriculturii desfășoară un alt proiect care vizează modernizarea elementelor finale, precum și a segmentelor de tip „backhaul”, acolo unde acestea nu sunt prezente sau nu îndeplinesc anumiți parametri (bugetul total este de 20,38 milioane EUR și acoperă 188 de localități).

²⁰ În general, tarifele pentru serviciile de acces la internet în aceste localități se dovedesc a fi similare cu tarifele percepute de furnizorii care prestează servicii la nivel național. De asemenea, dacă este cazul, operatorii locali se bazează pe politici de stabilire a prețurilor unitare, întrucât ei percep aceleași tarife în toate localitățile în care sunt prezenți.

²¹ În plus, ar trebui menționat faptul că, deși s-a realizat o segmentare geografică la nivel subnațional, localitățile în care reglementările *ex ante* privind accesul necondiționat la bucla locală ar putea fi menținute ar genera un interes comercial foarte redus, deoarece acestea sunt situate în principal în zone rurale. La 31 decembrie 2014, existau 162 de lideri potențiali ai acestei piețe în localitățile respective.

²² Telekom România a afirmat că va investi exclusiv în tehnologii FTTH/FTTB și că nu va utiliza tehnologia de vectorizare. Incluziunea tehnologiei VULA în piața relevantă se bazează exclusiv pe considerații teoretice, și anume pe cazul în care accesul necondiționat la bucla locală nu este viabil din punct de vedere tehnic sau economic.

²³ 95 % din conexiunile prin cablu coaxial se bazează pe tehnologia DOCSIS 3.0.

²⁴ ANCOM subliniază faptul că, indiferent de includerea cablului pe baza unor constrângeri directe sau eventual indirecte, provenite de pe piața cu amănuntul, rezultatul în materie de reglementare ar fi același. Ar trebui remarcat faptul că tehnologia ce utilizează cablurile coaxiale nu este prezentă pe întreg teritoriul României. UPC, principalul operator care concurează pe piață cu această tehnologie, are o acoperire de 28,8 % a gospodăriilor, în timp ce RCS & RDS utilizează cablurile coaxiale doar într-o măsură limitată.

canalizația, sunt în continuare excluse²⁵. Din motivele explicate mai sus pentru piața cu amănuntul, sfera geografică a pieței de gros a accesului local la puncte fixe este considerată a fi piața națională.

2.3.3 Furnizarea de servicii de gros de acces central la puncte fixe pentru produsele de larg consum

Piața furnizării de servicii de gros de acces central la puncte fixe pentru produsele de larg consum include accesul virtual la rețea, cum ar fi accesul de tip „bitstream” la puncte fixe. Din motivele explicate mai sus pentru piața cu amănuntul, sfera geografică a pieței de gros a serviciilor de acces central la puncte fixe este considerată a fi piața națională.

2.4. Identificarea operatorilor cu putere semnificativă pe piață

2.4.1 Piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă

ANCOM concluzionează că niciun operator nu deține individual putere semnificativă pe piața cu amănuntul. Autoritatea de reglementare a ajuns la această concluzie după analizarea unei serii de factori, printre care se numără: i) cotele de piață²⁶ ii) barierele la intrarea pe piață²⁷, iii) gradul ridicat de inovare, caracterizat de scăderea constantă a tarifelor și de creșterea constantă a vitezelor de tip „best-effort”, iv) costurile reduse suportate de utilizatorii finali pentru schimbarea furnizorului, v) economiile de scară și de gamă, vi) lipsa unui acces privilegiat la finanțare, vii) controlul asupra unei infrastructuri greu de duplicat, viii) gradul de

²⁵ În răspunsul său la solicitarea de informații, ANCOM a precizat că Telekom România a încheiat mai multe acorduri comerciale cu operatori alternativi legate de accesul la i) conductele/miniconductele sale (inclusiv cu [...]), ii) stâlpii săi sau iii) fibra sa optică neagră (de exemplu, cu [...]).

²⁶ În decembrie 2014, lider pe piața cu amănuntul din punctul de vedere al numărului de linii a fost operatorul care oferă conexiuni prin cablu și fibră optică RCS & RDS, care deținea o cotă de piață de [...] [%]. Cota de piață a RCS & RDS nu se datorează exclusiv creșterii bazei de clienți, ci și achiziționării unui număr mare de furnizori mici. Operatorul istoric Telekom România și filialele sale aveau o cotă de piață de [...] [%], în timp ce operatorul de conexiuni prin cablu coaxial UPC deservea [...] [%] din piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă [...] [%]. Alți operatori au o cotă de piață relevantă, inclusiv Digital Cable Systems ([...] [%] în 2014) și Akta Telecom [...]. În răspunsul la solicitarea de informații, ANCOM a precizat faptul că, în ceea ce privește veniturile, cotele de piață sunt aproape identice [...] [%] pentru RCS & RDS, [...] [%] pentru Telekom Romania, [...] [%] pentru UPC Romania și [...] [%] pentru Digital Cable Systems și Akta Telecom luate împreună). De asemenea, ar trebui remarcat faptul că Telekom România a făcut investiții semnificative în modernizarea rețelei sale, trecând de la rețeaua de cupru la rețea de fibră optică, și va continua să reprezinte o constrângere concurențială puternică pentru RCS & RDS în zonele urbane, unde în general rețelele lor se suprapun. UPC a investit în ultimii ani în modernizarea rețelei sale de cablu pentru ca aceasta să îndeplinească standardul DOCSIS 3.0. În răspunsul la solicitarea de informații, ANCOM a precizat faptul că volumul pieței a crescut constant și toți operatorii principali au înregistrat creștere în termeni absoluți. În ceea ce privește evoluția prospectivă a cotelor de piață, ANCOM a menționat că este probabil ca cei doi operatori principali cel puțin să își mențină cotele de piață. ANCOM declară că va continua să monitorizeze cotele de piață ale operatorilor, precum și alți factori relevanți și că va interveni în cazul în care puterea de piață a RCS & RDS va crește la un nivel considerat a fi semnificativ.

²⁷ Numai în 2014 au intrat pe piață 59 de noi operatori. ANCOM subliniază faptul că există peste 250 de rețele de cablu TV, care pot fi dezvoltate cu ușurință în așa fel încât să ofere servicii de acces la internet în bandă largă.

integrare pe verticală și ix) constrângerile în materie de concurență în ceea ce privește accesul la internet în bandă largă la puncte mobile.

ANCOM a evaluat, de asemenea, dacă cei doi furnizori principali, RCS & RDS și Telekom România, sunt susceptibili să dețină împreună putere semnificativă pe piață și a concluzionat că criteriile de determinare a existenței unei poziții dominante colective (de exemplu, motivația de coordonare, transparența pieței și mecanisme de descurajare) nu sunt îndeplinite²⁸.

2.4.2 Furnizarea de servicii de gros de acces local la puncte fixe

ANCOM concluzionează că niciun operator nu deține individual putere semnificativă pe piața de gros a serviciilor de acces local la puncte fixe. Autoritatea de reglementare a ajuns la această concluzie după analizarea unei serii de factori, printre care se numără: i) cotele de piață²⁹ ii) barierele la intrarea pe piață³⁰, iii) economiile de scară și de gamă³¹ și iv) situația concurenței pe piața cu amănuntul³².

²⁸ Poziția ANCOM se bazează pe următoarele argumente: i) deși piața pare să fie caracterizată de un grad relativ ridicat de concentrare, cotele de piață fluctuează și sunt asimetrice; ii) piața este în creștere și rata scăzută de penetrare a serviciilor de acces la internet în bandă largă creează potențialul înregistrării unor evoluții semnificative ale acestei piețe; iii) ofertele comerciale ale ambilor operatori sunt în continuă evoluție; iv) deși există pe piață unele elemente de transparență, care le permit operatorilor să își monitorizeze reciproc acțiunile pe piață, acestea nu sunt utilizate pentru a atinge un obiectiv comun; v) dat fiind faptul că, la nivelul pieței cu amănuntul, nivelul concurenței este destul de ridicat, este improbabil ca împreună să dețină putere semnificativă pe piață.

²⁹ În decembrie 2014, inclusiv în ceea ce privește autofurnizarea, liderul pe piața 3a a fost Telekom România, cu o cotă de piață de [...] [...]. RCS & RDS a avut o cotă de piață de [...] [...], în timp ce toți ceilalți operatori au avut o cotă de piață combinată de [...] [...] în 2009). ANCOM se așteaptă ca, în orizontul de timp al analizei pieței, cotele de piață ale Telekom România să continue să scadă, iar cota de piață a RCS & RDS să nu crească în mod considerabil.

³⁰ Potrivit ANCOM, în ciuda faptului că Telekom România este în prezent singurul operator care furnizează servicii de gros de acces la bucla sa locală, sunt în curs de negociere între operatori o serie de acorduri comerciale care prevăd oferirea de acces la elemente de infrastructură. Existența acestor înțelegeri, precum și dovezile privind dezvoltarea în continuare a infrastructurilor de rețea alternative, determină ANCOM să concluzioneze că deținerea de către Telekom România a controlului asupra propriei rețele nu mai reprezintă o barieră în calea intrării pe piață. În plus, autoritatea de reglementare explică faptul că niciun alt operator nu are un avantaj competitiv absolut datorat proprietății asupra unei infrastructuri dificil de duplicat.

³¹ ANCOM explică faptul că o serie de operatori au deja rețele naționale a căror acoperire cumulată este comparabilă cu acoperirea rețelei Telekom România și care ar putea, la rândul lor, să beneficieze de economii de scară și de gamă.

³² A se vedea secțiunea 2.3.1 de mai sus.

ANCOM precizează faptul că numai 174 de bucle locale au fost degрупate către 8 operatori³³ la sfârșitul anului 2014 (față de 1 960 în 2008)³⁴. ANCOM subliniază, de asemenea, că unii dintre marii operatori sunt în curs de a încheia acorduri comerciale care le-ar permite operatorilor care nu au infrastructură fixă proprie să poată concura în mod activ pe piață³⁵.

În plus, dispozițiile Directivei 2014/61/UE, care ar trebui să contribuie la reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză în întreaga UE, urmează să fie transpuse în legislația națională în viitorul apropiat și se preconizează că vor da un avânt și mai mare instalării de rețele de mare viteză³⁶.

2.4.3 Furnizarea de servicii de gros de acces central la puncte fixe pentru produsele de larg consum

Având în vedere faptul că piața de gros a serviciilor de acces central la puncte fixe pentru produsele de larg consum nu a fost niciodată reglementată în România și că piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă este considerată a fi competitivă chiar în absența reglementărilor la nivel de gros, ANCOM consideră că introducerea de reglementări *ex ante* nu este justificată în orizontul de timp al analizei pieței. Așa cum s-a explicat mai sus, concurența pe piața serviciilor de acces la internet în bandă largă din România se bazează pe deținerea de infrastructură, nu pe utilizarea serviciilor de tip „bitstream”.

ANCOM subliniază faptul că pe piața cu amănuntul condițiile par destul de uniforme în întreaga țară și că investițiile în rețele concurente continuă să fie foarte dinamice, dar în același timp explică faptul că, atunci când serviciile de acces la internet în bandă largă au apărut în România, cererea de aceste servicii a fost limitată la zonele urbane, care sunt mai competitive, și, într-o mai mică măsură, la zonele mai puțin urbanizate în care sunt deja prezenți mai mulți furnizori. ANCOM consideră că nu există, în esență, o cerere de acces de tip „bitstream” în zonele rurale, cu potențial economic mai scăzut, unde investițiile în rețele competitive sunt mai puțin dezvoltate.

³³ ANCOM explică faptul că numărul redus de operatori care se bazează pe serviciile de acces necondiționat la bucla locală își concentrează eforturile asupra furnizării de servicii pentru utilizatori din zonele urbane, în principal datorită marjelor de profit ridicate pe care le pot genera în aceste zone.

³⁴ În ciuda impunerii de către ANCOM în 2010 a unor tarife reglementate (6,02 EUR pentru accesul necondiționat la bucla locală și 1,11 EUR pentru accesul partajat) prin intermediul unui model de tip bottom-up, pentru a stimula cererea de operatori alternativi, cererea de acces necondiționat la bucla locală a continuat să scadă în mod semnificativ. În cursul anului 2012, Telekom România a primit numai 8 noi cereri de acces la bucla locală, iar în 2013 și 2014 nu a primit nicio nouă cerere.

³⁵ ANCOM explică faptul că existența unei concurențe puternice la nivelul pieței cu amănuntul și interesul principalilor operatori de a oferi pachete de servicii, ce necesită furnizarea de conexiuni în bandă largă atât fixe, cât și mobile, sprijină concluzia conform căreia operatorii de rețea individuali nu ar avea motive de natură economică pentru a refuza accesul altor operatori sau a încerca să încheie acorduri anticoncurențiale cu alți operatori.

³⁶ Directiva vizează i) îmbunătățirea utilizării infrastructurilor pasive existente, pentru a extinde rețelele de comunicații electronice de mare viteză, ii) îmbunătățirea planificării și coordonării lucrărilor de construcții civile, iii) creșterea gradului de flexibilitate a procedurilor administrative pentru acordarea autorizațiilor de construire și iv) reducerea costurilor de dezvoltare a rețelelor de internet de mare viteză.

Autoritatea de reglementare concluzionează, de asemenea, că introducerea unor măsuri de reglementare *ex ante* pe piața de gros din aval a accesului central nu este justificată în orizontul de timp al actualelor analize de piață, chiar și luând în considerare propunerea de dereglementare a pieței de gros din amonte a accesului local sau alți factori, cum ar fi interdicția instalării de cabluri aeriene în zonele urbane³⁷.

2.5. Măsuri corective de reglementare

ANCOM explică faptul că analiza actuală nu a evidențiat motive de îngrijorare în materie de concurență la nivelul pieței cu amănuntul care să poată justifica menținerea reglementărilor sau impunerea de reglementări suplimentare la nivelul piețelor de gros sau al piețelor cu amănuntul. Prin urmare, ANCOM propune retragerea tuturor măsurilor corective impuse în prezent pe piața de gros a serviciilor de acces local la puncte fixe.

ANCOM a stabilit o perioadă de tranziție de un an de la intrarea în vigoare a deciziei finale, perioadă în care obligațiile vor rămâne temporar în vigoare. În notificarea sa, ANCOM a afirmat că va monitoriza evoluțiile de pe piață și că își va revizui concluziile, dacă este necesar.

3. NU EXISTĂ OBSERVAȚII

Comisia a examinat notificările și informațiile suplimentare furnizate de ANCOM și nu are observații³⁸.

În temeiul articolului 7 alineatul (7) din directiva-cadru, ANCOM poate adopta proiectul de măsură și, dacă o face, va comunica acest lucru Comisiei.

Poziția Comisiei cu privire la această notificare nu aduce atingere niciunei poziții pe care o poate adopta referitor la alte proiecte de măsuri notificate.

În temeiul punctului 15 din Recomandarea 2008/850/CE³⁹, Comisia va publica acest document pe site-ul său internet. Informațiile din prezentul document nu sunt considerate confidențiale de către Comisie. Sunteți invitat să informați Comisia⁴⁰, în termen de trei

³⁷ Construirea de rețele subterane este mult mai costisitoare decât utilizarea de cabluri aeriene. ANCOM subliniază faptul că, în ciuda restricțiilor privind instalarea de cabluri aeriene în zonele urbane, unde prezența a cel puțin trei operatori de rețea reprezintă norma, această practică este în continuare des utilizată de către operatori din cauza întârzierilor cu care municipalitățile pun efectiv în aplicare măsura sau a procedurilor administrative greoaie de acordare a autorizațiilor de construire. Opțiunea instalării de cabluri aeriene rămâne disponibilă în zonele rurale, unde acoperirea oferită de rețea este mai mică. ANCOM subliniază, printre altele, faptul că, din 2011, când a fost adoptată legislația care interzice cablurile aeriene, 85 de noi operatori au intrat pe piață atât în zonele rurale, cât și în zonele urbane, iar operatorii existenți au continuat să investească în zonele urbane.

³⁸ În conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Directiva-cadru.

³⁹ Recomandarea 2008/850/CE a Comisiei din 15 octombrie 2008 privind procedura de notificare, termenele-limită și procedura de consultare prevăzute la articolul 7 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, JO L 301, 12.11.2008, p. 23.

⁴⁰ Solicitarea dumneavoastră trebuie transmisă fie prin email, la adresa: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu, fie prin fax, la numărul: +32 2 298 87 82.

zile lucrătoare de la primirea documentului, în cazul în care considerați că, în conformitate cu normele UE și cu normele naționale privind confidențialitatea comercială, acesta conține informații confidențiale care doriți să fie eliminate înaintea publicării⁴¹. Vă rugăm să furnizați argumente pentru orice astfel de solicitare.

Cu deosebită considerație,

COPIE CONFORMĂ CU ORIGINALUL
Pentru Secretarul general,

Jordi AYET PUIGARNAU
Director Grefă
COMISIA EUROPEANA

Pentru Comisie,
Roberto Viola
Director general

⁴¹ Comisia poate informa publicul cu privire la rezultatul evaluării sale înainte de încheierea acestei perioade de trei zile.